

Naar een Vlaamse linkerzijde?

Mijn schip zal niet liggen blijven aan de ree,
te luisteren naar het spelemeien der tijden eb' en vloed,
niet onder morose regenzege, noch onder zonnevree, mijn schip moet in
de storm mee op zee.

(...)

Of ik de rijke haven vinden zal weet geen; de sterren niet. Doch zingen de
baren:

Kom met ons mee, kom met ons mee!

*Paul Van Ostaijen, Lied voor Mezelf
in (de dichtbundel) Het Sienjaal*

De publikatie van *Het Sienjaal* geeft meteen de start voor een nieuwe en waarschijnlijk lange discussieronde in het Vlaamse politieke wereldje. De inzet is niet gering: in Vlaanderen een radicaal-democratische politieke stroming op gang brengen, die zich met een eco-sociaal alternatief oriënteert binnen de globalisering en meteen en resoluut kiest voor een opstelling binnen Europa... Zo'n agenda houdt nog wel enkele politieke aan het werk.

Uiteindelijk raakten de uitnodigingen verstuurd. Ook bij ons viel ze in de bus. In dit VMT en in volgende nummers leest u uiteenlopende standpunten en reacties. Maar we hopen dat het debat zich niet zal beperken tot bijdragen in tijdschriften en dat het in de eerste plaats gevoerd zal worden in de publieke opinie bij de actieven in de (nu nog) brede civiele maatschappij, het Vlaamse middenveld in al zijn kleurenpracht.

Men zal beseffen dat de politieke conjunctuur niet erg gunstig is voor het project. De sociaal-economische realiteiten en de afgeleiden van een zgn. Toekomstcontract drijven de arbeidersbeweging andermaal in het defensief. Ondertussen schragen haar politieke vertegenwoordigers de regeringsmeerderheid (zowel de federale als de Vlaamse). Onder druk van het dagelijkse politieke handwerk en de staatsraison is het moeilijk praten over Radicaal-Democratische Projecten met mogelijke partners in de oppositie, binnen of buiten het parlement.

En dan hebben we het nog niet over de doorslaggevende factor, het ACW. Decennia geleden heeft

de christelijke arbeidersbeweging haar politieke invloed betaald met de inlevering van haar politieke autonomie, zo leerden we. Het is niet meteen duidelijk of en hoe *Het Sienjaal* hierin verandering kan brengen.

Maar ook de SP krijgt een zware huistaak toegemeten, ook al geeft ze enige ruimte voor het debat. Men vraagt zich af of een partij zich terzelfdertijd kan vernieuwen en lid kan blijven van de meerderheid. Kan zo'n mooiklinkende "vernieuwing in de continuïteit" meer zijn dan morrelen in de marge, meer dan het aanpassen van de vorm en de terminologie om vooral de inhoud ongemoeid te laten; een partijvernieuwing à la Johan Vanhecke dus.

Maar dat ziet ook mede-initiatiefnemer Norbert De Batselier in: "De SP staat voor de opdracht haar ideologie te actualiseren en haar project ideologisch en cultureel te verankeren", vertelt hij aan Humo. Dit betekent dus ook dat hij het "fundamenteel oneens [is] met de analyse van Elchardus", overigens een mede-ondertekenaar van *Het Sienjaal*: "Als de SP opteert voor een loutere restauratie betekent dat het definitieve einde van de partij" (10 juni 1996).

De SP is dus niet alleen "de partij van Tobback". Waarom zou men dan niet even met die andere SP gaan praten; ook de initiatiefnemers denken niet meteen aan een nieuwe, bij voorbaat kaduke, uitgave van een "progressief front". Het kon dus wel eens een boeiende oefening worden - en waarom zou men bij zo'n gelegenheid niet meteen enkele concrete dossiers kunnen aanraken?

De oproep van Coppieters en De Batselier is ook interessant omdat ze uitdrukkelijk refereert naar de Vlaamse context, binnen België en binnen Europa. Uit niet weinig persartikels blijkt dat vele Vlaamse progressieven het moeilijk hebben met de toenemende Vlaamse autonomie en staatsvorming. Men begrijpt de weerzin voor de misplaatste cultivering van de aloude mythes door het nieuwe Vlaamse establishment, de ontgoocheling ten aanzien van de gebrekkige werking van de Vlaamse democratie, waarbij de Vlaamse regering en haar minister-president wel erg veel macht en initiatief naar zich toetrekken en een beleid voeren met de mond vol over concurrentiepositie en verankering... dit is niet het Vlaanderen dat progressieven willen. Maar progressief Vlaanderen mag zich nu toch echt wel eens gaan buigen over de vraag hoe men het dat dan wel wil.

De regionalisering, de Vlaamse autonomie is een feit en zal zich goedschiks kwaadschiks schoksgewijs verder uitbreiden, al was het maar onder druk van een meervoudige structurele dynamiek. Verzet tegen nationalistische uitwassen is best verenigbaar met het vormgeven en uitbouwen van de Vlaamse autonomie in solidariteit. De tekst van Coppieters en De Batselier vormt stof te over voor een op vrij korte termijn toch onvermijdelijke discussie onder Vlaamse progressieven. België is immers steeds minder een politieke ruimte en men laat zich beter niet door de feiten verrassen.

Het Sienjaal werd pas gegeven. De eigenlijke discussie begint pas. De "toppen" reageerden reeds, voorspelbaar, afwachtend negatief. Nu volgt het echte werk, dat van lange adem: de lange moeilijke en ondankbare weg, ver van de TV-spots, door de parochie- en volkshuizen, de wereldwinkels en volkshogescholen, wijkclubs en buurthuizen... Het is nog niet duidelijk of *Het Sienjaal* er luid genoeg zal klinken.

Robert Crivit